

משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון

1. ההצעה הזאת לפתרון בחינת הבגרות בעברית היא דוגמה, ובה כמה אפשרויות לפתרון השאלות הפתוחות, אך היא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שמעריכי הבחינה יקבלו.
2. בפתרון שלהלן מובאות עיקר הסוגיות שהיו טעונות ליבון, אך יודגש כי בפתרון זה אין תשובות מלאות ומקיפות, המזכות בניקוד מלא. נדגיש כי מטבע הדברים ציון המבחן מורכב גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **טל"ח** (טעות לעולם חוזר) – בהצעת הפתרון עלולות ליפול טעויות, ואין בה כדי לחייב את מעריכי הבחינה לקבל תשובה שגויה.
4. על פי חוזר מנכ"ל טוהר הבחינות – תשע"ה/9ד, נבחנים בבחינת הבגרות מחויבים לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר.

[קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!

משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, מס' 75281, קיץ תשפ"ד, מועד ב, 2024

חלק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

1. א. הקשר בין שני סוגי הכרת הטוב הוא קשר של תלות. הכרת הטוב כלפי הקב"ה ראשיתה בהכרת הטוב בין איש לרעהו.
ב. מאמר א: כשיקבע זאת המידה בנפשו, יעלה ממנה להכיר טובת האל ברוך הוא (פסקה ג).
מאמר ג: כאשר אדם ילמד להכיר בטובה שגמל עימו חברו (...) יוסיף להכיר טובה למלכו של עולם (פסקה ח).
2. הכרת הטוב נועדה בשביל האדם עצמו, לתיקון מידותיו, ולא למען האחרים עושי הטובה.
3. א. הדרך לרכוש את מידת הכרת הטוב היא באמצעות חינוך עצמי, תרגול יום-יומי ומודעות עמוקה לנושא.
ב. יחס של ודאות, מתן תוקף של הכותב לדבריו, נחרצות.
4. א. תפיסת החיים המקובלת היא שלאדם יש רק זכויות ומגיע לו לקבל הכול (כבוד, כסף, מעמד חברתי ועוד), וכל דבר שהוא מקבל הוא טבעי, פשוט ומובן מאליו.
ב. בניגוד לתפיסה המקובלת כיום שיש לאדם רק זכויות, הרמח"ל מצביע על כך שלאדם יש בחייו חובות שעליו למלא. על האדם להפנות את נקודת המבט שלו כלפי החובות שלו בעולם ולא כלפי הזכויות שלו.

משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, מס' 75281, קיץ תשפ"ד, מועד ב, 2024

5. דוגמה לסקירה

אף על פי שמרבית בני האדם מכירים בחובתם לגמול על טובה שעשו להם אחרים, רבים בדורנו ממעיטים להכיר בטוב ולהודות עליו.

אחד הגורמים המקשים על אדם להכיר טובה הוא התחושה שיש בהכרת טובה מעין כניעה, מחויבות כלפי הזולת או שעבוד. תחושה זו מלווה לעיתים בבושה מסוימת, שכן היא נתפסת כהודאה של האדם בכישלון שלו ובצורך להזדקק לסיוע של אחרים (הרב נבנצל, תשנ"ב והרב רוט, תשע"ה). יש באדם מידת גאווה ואנוכיות, והשפע בעולמנו מחזק תחושה זו, ולעיתים מביא את האדם לחשוב שהכול מגיע לו. אדם כזה מתקשה להכיר טובה (הרב רוט, תשע"ה). כמו כן יש הרואים בכל דבר את הרע, ועל הרע אין להודות. חוסר מודעות אף הוא מקשה על האדם להכיר טובה. כדי להכיר בטוב יש להיות מודעים לכך, מודעות הנקנית בחינוך עצמי ובתרגול יום-יומי (הרב נבנצל, תשנ"ב). הקושי להכיר תודה הוא אף כלפי שמיים. הקושי נעוץ בכך שהאדם אינו מבין במה תועיל תודתו לה', שהרי הכול שלו. נראה לאדם שהטובות המורעפות עליו הן מובנות מאליהן, וכוח ההרגל אף הוא מקשה להודות. (הרב נבנצל, תשנ"ב)

למרות הקושי שבהכרת טובה חשוב לדעת שהיא טומנת בחובה תועלת לאדם: מביאה את האדם לאמונה בקב"ה ולהכרת הטוב גם כלפי הבורא (הרב נבנצל, תשנ"ב והרב רוט תשע"ה). הבעת תודה היא בראש ובראשונה עבור האדם עצמו, והיא מידה חשובה בשלמות הנפש ומורה לו להידבק באמת (הרב נבנצל תשנ"ב). יש לזכור שמידה זו אף מלמדת את האדם להיות שמח בחלקו ומאושר במה שיש לו. (הרב רוט תשע"ה)

ביבליוגרפיה

- הרב נבנצל, א' (תשנ"ב). שיחות לספר שמות, עמ' יג-ל.
- הרב רוט, י' (כ' באלול תשע"ה). יתד נאמן.

משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, מס' 75281, קיץ תשפ"ד, מועד ב, 2024

חלק שני – לשון (50 נקודות)

פרק א: שם המספר ואותיות השימוש – חובה (10 נקודות)

6. (1) אָחַד
(2) חמישה עשר
(3) וְתִשַׁע עֶשְׂרֵה, מאה שישים ושבעה
(4) בְּשָׁלוֹשׁ
(5) שניים
(6) שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה
(7) ארבע, ארבעה, אַרְבַּעַת

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

פסוקית מושא

7. א. (1) I. לעיתים אנשים אינם מבינים | לשם מה הם צריכים להכיר תודה ולגמול טובה.

פסוקית לוואי

II. נשאלת השאלה | מדוע צריך להכיר טובה לבעלי חיים ולדומם.

פסוקית נשוא

III. השאלה היא | איזה מאמץ השקיע היאור בנשיאת התיבה של משה.

(2) במשפט I: לשם מה התפקיד התחבירי: תיאור (תכלית)

במשפט II: מדוע התפקיד התחבירי: תיאור (סיבה)

במשפט III: איזה התפקיד התחבירי: לוואי

אוגד

נשוא

ב. אַן ספק שהדרך העיקרית להטמעת מידת הכרת הטוב היא חינוך עצמי ותרגול יום-יומי במשך שנים רבות.

משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, מס' 75281, קיץ תשפ"ד, מועד ב, 2024

8. א. (1) I. מי שאינו מכיר טובה לאדם לא יכיר טובה גם לקב"ה, כי המידות השליליות מעוותות את שיקול
 פסוקית סיבה ←

→ הדעת ההגיוני.

פסוקית מושא

II. בעל ספר החינוך מלמד אותנו כי אדם צריך להכיר טובה למי שהיטיב עימו.

(2) הפסוקית הנוספת במשפט I: מי שאינו מכיר טובה לאדם
 התפקיד התחבירי: נושא
 הפסוקית הנוספת במשפט II: למי שהיטיב עימו
 התפקיד התחבירי: מושא

ב. (1) נושא

(2) הצירוף "להוקיר תודה" הנפוץ בפי העם הוא שיבוש.

(3) הדגשה

ג. חלק כולל 1: (פרט שולי – רכיב מרכזי) – הקשר הלוגי: ניגוד

חלק כולל 2: (רכיב מרכזי – סמן דרך) – הקשר הלוגי: הוספה

9. א. I. הקשר שבין יחס האדם לחברה ובין יחסו לבורא מוזכר בספר החינוך כטעם למצוות כיבוד אב ואם.

משפט פשוט

פסוקית סיבה

II. מכיוון שיש בהבעת התודה מעין הודאה עקיפה בכישלון, אין היא אהובה על בני האדם. משפט מורכב

ב. ואילו / לעומת זאת

מושא		מושא	נושא	נושא	תיאור (זמן)
לוואי	לוואי				לוואי
לוואי	של אמירת תודה.	את החובה הבסיסית	לילדיהם	מקנים	ההורים
					בכל דור

ג.

משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, מס' 75281, קיץ תשפ"ד, מועד ב, 2024

10. א. המרצה דיבר על החשיבות של מידת הכרת הטוב. לטענתו^{הסגר}, אדם צריך לחנך את עצמו להכיר בטובות שעושים

למענו. לטענתו^{מושא} זו הוא הביא סימוכין מספרי המוסר השונים.

ב. (1) לפי ספר החינוך, ראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עימו טובה.

(2) תרומת ההסגר: ציון מקור הדברים / הבאת דברים בשם אומרם.

ג. צורת הבינוני: (ה) מקבל

חלק הדיבור: שם עצם; התפקיד התחבירי: נושא

צורת הבינוני: ראוי / מגונה

חלק הדיבור: שם תואר; התפקיד התחבירי: לוואי

צורת הבינוני: מתבטאת

חלק הדיבור: פועל; התפקיד התחבירי: נושא

11. א.

פעמים רבות היה רבנו רב אהרן יהודה לייב שטיינמן זצ"ל פורץ בבכי. לפי עדות באי ביתו

הרים ידו ואמר: "ה' עושה עימי חסדים בלי סוף" חיבור ספרים, כתיבת מאמרים ונשיאת דברים

לחיזוק הציבור. כה הרבה הכרת הטוב יש בליבי וכה הרבה אני צריך עוד להודות לה' ".

ב. התמורה במשפט I: כבוד, כסף, מעמד חברתי ועוד

סוג התמורה: מפרטת

התפקיד התחבירי של המילה / המילים שהתמורה ממירה: נושא

התמורה במשפט II: חובת הלבבות

סוג התמורה: מזהה

התפקיד התחבירי של המילה / המילים שהתמורה ממירה: תיאור (מקום)

משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, מס' 75281, קיץ תשפ"ד, מועד ב, 2024

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

12. א.

הפועל	השורש	הבניין
מְתַאֲפֵר	א-פ-ש-ר	התפעל
לְחַוֵּשׁ	ח-ו-ש	קל
לְבַטֵּא	ב-ט-א	פיעל
מְעִידָה	ע-ו-ד	הפעיל
מוֹעִילָה	י-ע-ל	הפעיל
לוֹקָה	ל-ק-י/ה	קל
מְאַפְיֵנֶת	א-פ-י-ן	פועל

- ב. **עַד** – השורש: ע-ו-ד
תּוֹדָעָה – השורש: י-ד-ע
מְעַדוֹ – השורש: מ-ע-ד
מוֹעֵד – השורש: י-ע-ד

13. א.

- חִשּׁוּבָה** – סוג הצורן: צורן נטייה המשמעות: נקבה
שְׁלֵמוֹתָה – סוג הצורן: צורן נטייה המשמעות: שייכות

- ב. במילה **מְדַתִּיּוֹת** הצורן י הוא צורן **גזירה/ נטייה**, ומשמעותו: שם תואר.
 במילה **מְדַתִּיּוֹת** הצורן ות הוא צורן **גזירה/ נטייה**, ומשמעותו: שם מופשט.

- ג. **מְעַשִּׂית** – אות מוספית, צורן הנקבה
מְשַׁחִית – אות שורש
הַשְׁתַּדְּלוֹת – אות מוספית, בניין התפעל
הַתְּקַנָּה – אות שורש

- ד. (1) מה צריך עוד **לְקִירוֹת** / **לְקָרָא** כדי שהוראות הבטיחות יישמרו?
 (2) חשוב **לְעֵלוֹת** / **לְהַעֲלוֹת** נושא זה לדיון נוסף.

משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, מס' 75281, קיץ תשפ"ד, מועד ב, 2024

14. א.

חלק הדיבור	צורת הבינוני
פועל	חש
שם עצם	מלווה
שם תואר	מציקה
פועל	מנסה

- ב. • בטוּחָה – שְׂמוּרָה
• גוּרָם – דוּחָה

- ג. (1) הזוג: לְפָצוּת, יְפָצוּ
השורש המשותף: פ-צ-י/ה
- הזוג: לְהַפִּיץ, נְפוֹץ
השורש המשותף: פ-ו-ץ
- (2) הזוג: יְפָצַע, נְפוֹץ
הבניין המשותף: נפעל
- הזוג: נִפְץ, יְפָצוּ
הבניין המשותף: פיעל

15. א. המילה: נְמִשָּׂה הבניין: נפעל
המילה: קרוי הבניין: קל
המילה: חונך הבניין: פועל
המילה: ייולד הבניין: נפעל
המילה: יושלך הבניין: הופעל

- ב. (1) רוּץ – הבניין: קל שם פעולה באותו השורש ובאותו הבניין: ריצה
- (2) מוּדִים – הבניין: הפעיל שם פעולה באותו השורש, בבניין פיעל: וידוי / יידוי
- (3) לְשַׁכְּלַל – הבניין: פיעל שם פעולה באותו השורש בבניין אחר: השתכללות
- (4) יִנְדַע – הבניין: נפעל פועל באותו השורש והזמן, בבניין קל, גוף מדבר: אדע

משרד החינוך

פתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, מס' 75281, קיץ תשפ"ד, מועד ב, 2024

16. א.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי
תַרְעֵמֶת – תקטולת	גָאָתָן – תכונות
מְסַכֵּן – מקוטל	רוֹקְחוֹת – מקצועות
שְׁכַנוּעַ – קיטול	

- ב. הזוג: **מְקוֹמוֹן, יוֹמוֹן** משמעות הצורן הסופי: כתבי עת
- הזוג: **מוֹעֵדוֹן, גִּנוֹן** משמעות הצורן הסופי: מקומות
- הזוג: **מְטַבְּחוֹן, אֶגְמוֹן** משמעות הצורן הסופי: הקטנה
- הזוג: **חִידוֹן, שְׂאֵלוֹן** משמעות הצורן הסופי: אוספים